

Mic ghid de dozaj în afecțiunile reptilelor

Small dosage guide in reptile disorders

Kocsis R, Cristina RT

Facultatea de Medicină Veterinară Timișoara

kocsis_rudolf@yahoo.com

Cuvinte cheie: reptile, terapie, ghid

Keywords: reptiles, therapy, guide

Rezumat

În cazul reptilelor recomandările și dozajele medicamentelor se bazează mai ales pe experiența clinică acumulată în cabinete decât pe studiile farmacocinetice. Multe doze au derivat din cele de la mamifere, dar acestea încă nu au fost perfect adaptate variațiilor semnificative corporale și de metabolism care apar în mod specific la reptile. De aceea semnalările din literatură sunt adesea diferite, chiar contradictorii. De asemenea, generalizările între clasele de reptile s-au dovedit adesea greșite. Datorită faptului că reptilele sunt ectotermice, mediul ambiant sau temperatura corporală au semnificație deosebită în rata absorbției, excreției sau toxicității medicamentelor administrate. Din dorința de a furniza cât mai multe date utile, lista prezentată este adusă la zi și provine din diverse surse certe care tratează acest topic al terapiei la reptile (dar adesea, la unele medicamente sau asociații sunt prezentate doze contradictorii recomandate de autorii surselor). Din acest considerent experiența personală a clinicienilor în bolile animalelor exotice este adesea decisivă și neprețuită.

Abstract

In the case of reptiles, the recommendations and dosages of medicines are based mainly on the clinical experience accumulated in the cabinets than on the pharmacokinetic studies. Many doses have been derived from mammals, but they have not yet been perfectly adapted to the significant body and metabolism variations that occur specifically in reptiles. That is why, the reports in the literature are often different, even contradictory. Also, generalizations between reptile classes have often been proven wrong. Due to the fact that reptiles are ectothermic, the environment or body temperature have a special significance in the rate of absorption, excretion or toxicity of the drugs administered. From the desire to provide as much useful data as possible, the list presented is updated and comes from various sources that deal with this topic of the reptiles' therapy (but often contradictory doses recommended by the authors of the sources are presented in some medicines or associations). For this reason, the personal experience of clinicians in exotic animal diseases is often decisive and priceless.

Tehnicile și specificitatea administrării la reptile

Medicația la reptile se face cel mai adesea via cale orală, s.c. sau i.m.

Calea i.v. este foarte dificilă sau imposibilă.

Medicația orală se va administra în hrană prin injectare (prin injectarea speciilor pradă: pui, șoareci, ouă etc.), prin amestecarea cu suplimentele sau hrana vegetală sau prin intubație esofagiană sau gastrică (cu excepția

broaștelor țestoase unde operațiunea este foarte dificilă).

Studiile referitoare la distribuția medicamentelor în cazul reptilelor încă nu sunt complet elucidate. Datorită faptului că reptilele au un sistem renal portal, injecțiile se vor face în partea anterioară a corpului (acest aspect va fi luat în seamă mai ales când medicamentele au potențial nefrototoxic sau sunt metabolizate și eliminate renal).

La șerpi injecțiile i.m. se vor face în mușchii epaxiali în zona proceselor spinoase dorsale.

La șopârle și chelonieni, pentru injecțiile i.m. sunt preferați mușchii membrilor posteriori, iar la exemplarele mici, fără o masă musculară adecvată se va alege calea s.c. (mai ales când se impun administrări repetate).

Temperatura mediului ambiant

Ca ectoterme, reptilele sunt dependente de temperatura mediului, s-a demonstrat deja că temperatura mediului influențează clar sistemul imunitar, vindecarea și rezistența la infecții. De aceea este important ca în timpul tratamentelor animalele să fie ținute la "temperatura optimă preferată" (POT) de fiecare specie, fără variații.

Aceasta este destul de variată de la o specie la alta, cea recomandată fiind între 25 – 30 °C.

Temperatura ambiantului afectează de asemenea farmacocinetica și concentrația antibioticelor. Din nefericire încă pentru reptile aceste studii sunt de abia la început, studiul individual al fiecărui medic practician aducând și în acest domeniu noi informații.

Medicamente uzuale folosite în principalele afecțiuni ale reptilelor

În Tabelul 1 sunt redate dozele utilizate în principalele afecțiuni la reptile

Tabelul 1

Dozele utilizate în principalele afecțiuni la reptile

(Sinteză după: Carpenter și Marion, 2013; Cristina, 2004; Kocsis și Cristina, 2018; Plumb, 2008; Mader și Divers, 2014)

Substanțe antimicrobiene			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări specii
Amikacin	Potențial nefrototoxic; trebuie menținută hidratarea; se utilizează în combinație cu o penicilină sau cefalosporină		
	3.5 mg/kg, IM, o dată	Piton	--
	5 mg/kg IM, apoi 2.5 mg/kg la 72h	<i>Pituophis catenifer</i> Șopârle	--
	2.5-3 mg/kg IM, la 72 h, 5 tratamente	Țestoase de mare	--
	5 mg/kg IM la 48h	<i>Gopherus polyphemus</i>	--
	2.25 mg/kg IM la 72h	Aligatori	--
	Nebulizare: 50 mg/10 ml sol. salină, 30 min, la 12 ore	Majoritatea speciilor	În pneumonii, aminofilină 25 mg / 9 ml soluție salină nebulizare înainte de antibiotic pt. bronhodilatate
Amoxicilina	10 mg/kg IM la 24h	Majoritatea speciilor	Împreună cu un aminoglicozid
	22 mg/kg PO la 12-24h	Majoritatea speciilor	Împreună cu un aminoglicozid
Ampicilina	Se poate combina cu un aminoglicozid		
	3-6 mg/kg PO, SC, IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	--
	10-20 mg/kg SC, IM la 12h	Majoritatea speciilor, inclusiv cameleoni	--
	20 mg/kg IM la 24h	Chelonieini	--
Azitromicin	10 mg/kg PO la 2-7 zile	50 mg/kg IM la 12h	Țestoase de uscat
		Pitoni doză unică, poate cauza anemie non-regenerativă.	Localizarea organismelor susceptibile (<i>Mycoplasma</i> , <i>Cryptosporidium</i> , <i>Giardia</i> , etc) dictează frecvența dozării: piele la 3 zile, tract respirator la 5 zile, rinichi / ficat la 7 zile
Carbenicilin	200 mg/kg IM la 24h	Pitoni	--
	400 mg/kg IM la 24h	Șerpi	Temperatura mediului 30°C
	400 mg/kg SC, IM la 24h	Șopârle	Se pot combina cu

			aminoglicozide (administrare separat)
	200-400 mg/kg IM la 48h	Chelonieni	Împreună cu un aminoglicozid. Poate produce necroza pielii la țestoasele de deșert, administrarea de fluide recomandată
	400 mg/kg IM 48h	Chelonieni – <i>Testudo spp</i>	--
Cefoperazona	100 mg/kg IM la 96h	Șerpi	--
	125 mg/kg IM la 24h	Șopârle, Tegus	24 °C
Cefotaxim	20-40 mg/kg IM la 24h	Majoritatea speciilor	Împreună cu un aminoglicozid
	100 mg/10 ml sol. salină, nebulizare 30 min, la 24 h	Majoritatea speciilor	Pneumonie
Ceftazidim	20-40 mg/kg SC, IM, la 48-72h	Majoritatea speciilor	La cameleoni la 24h
	20 mg/kg SC, IM, IV, la 72h	Șerpi	30 °C, eficacitate asupra G-, aerobi
	22 mg/kg IM, IV la 72h	Țestoase de mare	--
Ceftiofur	2.2 mg/kg IM la 48h	Șerpi	--
	5 mg/kg SC, IM la 24h	Șopârle (Iguana verde)	--
	2.2 mg/kg IM la 24h	Țestoase de apă	--
	4 mg/kg IM la 24h	Țestoase de uscat	Infecții ale tractului respirator
Cefuroxim	100 mg/kg IM la 24h	Majoritatea speciilor, inclusiv șerpi	30°C, + aminoglicozide
Cefalexin	20-40 mg/kg PO la 12h	Majoritatea speciilor	--
Cefalotin	20-40 mg/kg IM la 12h	Majoritatea speciilor	--
Cloramfenicol	Majoritatea speciilor În caz de meningită sau encefalită cauzată de organisme susceptibile		
	40 mg/kg PO, SC, IM la 24h, 20 mg/kg PO, SC, IM la 12h	Majotaea speciilor	20 mg/kg la 24h la crocodilienii mai mari
	40 mg/kg SC la 24h	Șerpi	--
	50 mg/kg SC la 12-72h	Șerpi	la 12h șarpele indigo, la 24h la șarpele mocasin, boa, la 48h la șarpele cu clopoței, la 72h la șerpii de apă
Clorexidină 2%	Topic sol. apoasă 0.05% la 24h	Toate speciile	Dezinfecție topică, dermatite stomatite, boli periodontale la șopârle
	Sol. 1:30	Majoritatea speciilor	Dezinfecție topică, stomatită, spălare abces, infecții ale urechii mijlocii la țestoase
Clortetraciclină	200 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	--
Ciprofloxacina	10 mg/kg PO la 48h	Majoritatea speciilor	--
	11 mg/kg PO la 48-72h	Pitoni	--
Ciprofloxacina unguent sau picături oftalmice	Topic	Toate speciile	Stomatite, gingivite
Claritromicina	15 mg/kg PO la 48-72h	Țestoase de uscat	Infecții ale tractului respirator superior
Clindamicină	5 mg/kg PO la 12h	Majoritatea speciilor	Bacterii G+, și anaerobi
Danofloxacin	6 mg/kg SC, IM	Țestoase de mare	--
	6 mg/kg SC la 48h timp de 30 zile	Țestoase de uscat	Micoplasmoză
Dihidrostreptomicină	5 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	Hidratare
Doxiciclină	5-10 mg/kg PO la 24h,	Majoritatea speciilor	Infecții respiratorii

	10-45 zile		
	50 mg/kg IM, apoi 25 mg/kg la 72h	Țestoase de uscat	--
Enrofloxacină	5-10 mg/kg PO, SC, IM, la 24h	Majoritatea speciilor	Adm. Im este dureroasă poate duce la necroze și abcese sterile, sc la decolorarea pielii și necroze
	6.6 mg/kg IM la 24h, sau 11 mg/kg IM la 48h	Pitoni	<i>Pseudomonas</i>
	10 mg/kg IM la 48h	Șerpi	<i>Pseudomonas</i>
	5 mg/kg PO, IM la 24h	Șopârle	Iguana verde, la cele în stare critică adm IM
	5 mg/kg IM la 24-48h	Chelonieni și alte reptile	Hiperexcitație, incoordonare, diaree la țestoasele de galapagos
	5 mg/kg IM la 12-24h	Chelonieini	Pt. <i>Pseudomonas</i> și <i>Citrobacter</i> la 12h, pt alte bacterii la 24h
	5-10 mg/kg la 72h IM, PO, 7 tratamente	Chelonieni	Adm. IM poate cauza durere și inflamație
	Spălături nazale 50mg / 250ml apă sterilă, 1-3 ml / nară la 24-48h	Țestoase de uscat	Tract respirator superior, până când nu se mai constată jetaj (5-10 zile), + ATB. Parenteral
Gentamicina	Nefrototoxic, mai ales la șerpi; hidratare; utilizat cu peniciline sau cefalosporine		
	2.5 mg/kg IM la 72h	Șerpi	--
	2.5-3 mg/kg IM, apoi 1.5 mg/kg la 96h	Șerpi - Pitoni	--
	3 mg/kg IM la 96h	Țestoase de apă <i>Terrapene carolina carolina</i>	29°C
	5 mg/kg IM la 72h	Chelonieini	--
	6 mg/kg IM la 72-96h	<i>Trachemys scripta elegans</i>	24°C
	1.75-2.25 mg/kg IM la 72-96h	Crocodilieni	Aligatori, infecții respiratorii
Gentamicină sol. sau unguent oftalmic	Topic	Majoritatea speciilor	Infecții oculare, leziuni ale cavității orale
	1-2 picături la 12-24h	Țestoase de uscat	Infecții respiratorii superioare, spălături nazale la 48-72h sau intranasal la 12-24h
Kanamycină	10-15 mg/kg IM, IV la 24h (sau doze divizate)	Majoritatea speciilor	24°C, hidratare, NU în caz de deshidratare, boli renale, hepatice
	5 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	Plăgi infectate, potențial nefrototoxic, hidratare
Lincomycină	10 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	--
	10 mg/kg PO la 48h	Pitoni	--
Marbofloxacin	10 mg/kg PO la 48h	Majoritatea speciilor	Anaerobi
	20 mg/kg PO la 24h 7-14 zile	Majoritatea speciilor	+ Amikacin pt un spectru mai larg, potențiale efecte secundare, o doză mai scăzută poate fi prudentă
	20 mg/kg PO la 48h	Șerpi	--
	20 mg/kg PO la 24-48h	Iguane	La 24h pt anaerobi rezistenți
Oxitetracilină	6-10 mg/kg PO, IM, IV la 24h	Majoritatea speciilor	Inflamație locală la locul de injectare

	5-10 mg/kg IM la 24h	Țestoase de uscat	Micoplasmoze respiratorii
	10 mg/kg IM, IV la 5 zile	Crocodilieni	Aligatori 27°C, micoplasmoze
Penicilina (benzatin)	10,000-20,000 UI/kg IM la 48-96h	Majoritatea speciilor	+ un aminoglicozid
Penicilina G	10,000-20,000 UI/kg SC, IM, IV la 8-12h	Majoritatea speciilor	--
Pieperacilina	50-100 mg/kg IM la 24h	Majoritatea speciilor	Spectru larg, hidratare, Împreună cu un aminoglicozid
	50 mg/kg IM, apoi 25 mg/kg la 24h	Șerpi	--
	100 mg/kg IM la 48h	Șerpi	Pitoni
	100-200 mg/kg SC, IM la 24-48h	Cameleoni	--
	100 mg/10 ml sol. salină, nebilizare 30 min la 12h	Majoritatea speciilor	Pneumonie
Polimixina B, Neomicină, Bacitracină unguent	Topic	Toate speciile	Abraziuni, plăgi
Iod – povidonă sol 0.05% sau unguent	Topic, lavaj	Toate speciile	Dermatite fungice, dermatofiloză, plăgi contaminate
Sulfadiazină unguent	Topic la 24-72h	Toate speciile	Spectru larg, pt. piele sau cavitatea orală
Streptomycină	10 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	Potențial nefrototoxic, hidratare, NU în caz de deshidratare, boli hepatice, renale
Sulfadiazină	25 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	Hidratare
Sulfadimetoxină	90 mg/kg IM, apoi 45 mg/kg la 24h	Majoritatea speciilor	Potențial nefrototoxic, hidratare
Ticarcilin	50-100 mg/kg IM la 24h	Majoritatea speciilor	Hidratare
	50-100 mg/kg IM, IV la 24-48h	Țestoase de mare	--
Tobramicin	Potențial nefrototoxic, hidratare, potențat de beta-lactamice		
	2.5 mg/kg IM la 24-72h	Majoritatea speciilor	--
	10 mg/kg IM la 24-48h	Chelonieni	La cele de uscat la 48h, adm. De fluide recomandată
Trimetoprim / sulfadiazin	Hidratare		
	15-25 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	--
	20-30 mg/kg IM la 24-48h	Majoritatea speciilor	--
	30 mg/kg IM la 24h 2 zile, apoi la 48h	Majoritatea speciilor	Se poate adm. și PO, SC
Trimetoprim/sulfametoxazol	10-30 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	Hidratare
Tilozina	5 mg/kg IM la 24h 10-60 zile	Majoritatea speciilor	Micoplasmoză

Pentru că reptilele sunt ectoterme, farmacocinetica medicamentelor este influențată de temperatura ambientală. Terapia antimicrobiană trebuie făcută la temperatura ambientală maximă a zonei de confort termic a reptilei.

Substanțe antivirale

Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Aciclovir	Minim 80 mg/kg PO la 24h	Țestoase de uscat	Herpesviroză, oral se absoarbe slab
	80 mg/kg PO la 8h 240 mg/kg/zi PO	Țestoase de uscat	Herpesviroză
	Topic (unguent 5%) la 12h	Toate speciile	Antiviral dermatită asociată cu herpesvirus
Clorhexidină	0.5 %, topic pe leziuni	Țestoase de uscat	Herpesviroză

Substanțe antifungice			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Amfotericina B	orale		
	0.5 mg/kg IV la 48-72h	Majoritatea speciilor	Nefrototoxic, se poate combina cu ketoconazolul, se adm. Lent
	0.5-1 mg/kg IV, la 24-72h, 14-28 zile	Majoritatea speciilor	Aspergiloză
	1 mg/kg IT la 24h, 14-28 zile	Majoritatea speciilor	Infecții respiratorii, diluat în sol. salină
	0.1 mg/kg intrapulmonar la 24h, 28 zile	țestoasa grecească	Pneumonie
	5 mg/150 ml sol. salină nebulizare 1h la 12h, 7 zile	Majoritatea speciilor	Pneumonie
Clorhexidină 2%	20 ml / 4L apă de îmbăiere	Șopârle	Dermatofitoză
Clotrimazol	Topic	Majoritatea speciilor	Dermatite
Fluconazol	5 mg/kg PO la 24h	Șopârle	Dermatofitoză
	21 mg/kg SC o dată, apoi 10 mg/kg SC după 5 zile	Țestoase de mare	--
Griseofulvin	20-40 mg/kg PO la 72h, 5 tratamente	Majoritatea speciilor	Dermatite
	15 mg/kg PO la 72h	Majoritatea speciilor	--
Itraconazol	5 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	Poate da semne de hepatotoxicitate când este utilizat pt tratarea <i>Chrysosporium anamorph</i> sau <i>Nannizziopsis vriesii</i>
	10 mg/kg PO la 24h	Șerpi	--
	5 mg/kg PO la 24h	Cameleoni panteră	--
	10 mg/kg PO la 48h, 60 zile	Cameleoni Parson	Osteomielită
	23.5 mg/kg PO la 24h	Șopârle	--
	5 mg/kg PO la 24h sau 15 mg/kg PO la 72h	Țestoase de mare Kemp's Ridley	--
Ketoconazol	+ un ATB concomitent pt a preveni suprad dezvoltarea bacteriană		
	15-30 mg/kg PO la 24h, 14-28 zile	Majoritatea speciilor	--
	25 mg/kg PO la 24h, 21 zile	Șerpi, țestoase	--
	15 mg/kg PO la 72h	Majoritatea speciilor	--
	15-30 mg/kg PO la 24h, 14-28 zile	Chelonieni	Infecții sistemice
	50 mg/kg PO la 24h, 14-28 zile	Crocodilieni	--
Verde de malachit	0.15 mg/l apă, baie o oră, 14 zile	Dermatite	--
Miconazol	Topic	Majoritatea speciilor	Dermatite
Nistatin	100,000 UI/kg PO la 24h, 10 zile	Majoritatea speciilor	Infecții fungice enterice
Tiabendazol	50 mg/kg PO la 24h, 14 zile	Chelonieini	Pneumonie, dermatite, se poate utiliza împreună cu ketoconazolul
Tolnaftat 1% cremă	Topic la 12h	Majoritatea speciilor	Dermatite
Voriconazol	10 mg/kg PO	<i>Pogona sp.</i>	Nu este hepatotoxic pt tratamentul <i>Chrysosporium anamorph</i> sau <i>Nannizziopsis</i>

	5 mg/kg SC	<i>Trachemys scripta elegans</i>	<i>vriesii</i> 26°C
Substanțe antiparazitare			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Albendazol	50 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Ascarizi
Carbaril pulbere 5%	Pudrarea animalului și a mediului, spălare după 1h, 7 zile	Șerpi, șopârle	Acarieni
Cloroquin	125 mg/kg PO la 48h, 3 tratamente	Țestoase de uscat	Hemoprotozoare
Diclorvos	Un strip de 6 mm / 0.3 m ³ (280 l) terariu timp de 3 ore la 48h, 2-4 săptămâni	Majoritatea speciilor	Acarieni. Toxic, a se preveni contactul cu animalele
Dimetridazol	100 mg/kg PO once, repetare în 2 săptămâni	Majoritatea speciilor	Amoebae
	40 mg/kg PO la 24h, 5-8 zile	Șerpi (excepție Șarpele indigo)	Amoebae, flagelate
	40 mg/kg PO, repetare la 14 zile	Șarpele indigo	Amoebae, flagelate
Emodepsid (1.98%) + praziquantel (7.94%)	1.12 ml/kg	Majoritate speciilor	Nematode, cestode. Țestoasele de apă se țin pe uscat 48h după aplicare
Fenbendazol	Preferat pt nematode, poate avea efect antiprotozoare, poate cauza leucopenie, nu se adm. La pacienții cu septicemie		
	25-100 mg/kg PO la 14 zile 4 tratamente	Toate speciile	Nematode
	50 mg/kg PO la 24h, 3-5 zile	Toate speciile	Nematode (3 zile), flagelate și giardia la cameleoni (5 zile)
	100 mg/kg o dată	Țestoase de uscat	Nematode
Fipronil 0.29%	Spray, se spală după 5 min, la 7-10 zile	Majoritatea speciilor	Acarieni
Imidocloprid și moxidectin	0.2 mg/kg topic la 14 zile, 3 tratamente	Șopârle	--
Ivermectină	NU la chelonieni, crocodilieni, șarpele indigo sau skinks		
	0.2 mg/kg PO, SC, IM, repetare în 14 zile	Șerpi, șopârle	Nematode, acarieni, decolorare la locul de injectare, unele reacții adverse la cameleoni. Nu se utilizează în 10 zile de la adm. De diazepam sau tiletamin / zolazepam. Rar moarte sau semne nervoase, letargie, inapetență
	5-10 mg/l apă spray topic la 3-5zile până la 28 zile	Șerpi, șopârle	Acarieni, efect mai slab față de fipronil
Levamisol	5-10 mg/kg SC, repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	5 mg/kg la chelonieni, 10 mg/kg la șerpi, șopârle. Nematode. Nu se admin. asociat cu cloramfenicolul
Mebendazol	20-25 mg/kg PO, repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	Strongili, ascarizi
Metronidazol	40-100 mg/kg PO, repetare în 10-14 zile	Majoritatea speciilor	Flagelate
	20 mg/kg PO la 48h	Șarpele de porumb	28°C, protozoare
	40 mg/kg PO, repetare în 14 zile	<i>Crotalus durissus</i> , <i>Lampropeltis sp.</i>	Flagelate

		șarpele indigo	
	40-60 mg/kg PO la 7 zile, 2-3 doze	Cameleoni	Flagelate, amoebae
	40-200 mg/kg PO, repetare în 14 zile	Gecko	Leziuni oculare (40 mg/kg), leziuni SC (200 mg/kg) cauzate de <i>Trichomonas</i>
	50 mg/kg PO la 24h, 2-5 zile	Cameleoni	Când există simptomatologie digestivă
	25 mg/kg PO la 24h 5 zile sau 50 mg/kg PO la 14 zile	Chelonieni (țestoasele de uscat)	Amoebe, pt cazurile cu semne clinice 25 mg/kg
Milbemicin	0.25-0.5 mg/kg SC	Chelonieni	Nematode
Nitrofurazonă	25.5 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Coccidioză
Ulei de măsline	Topic pe piele la 7 zile	Majoritatea speciilor, mai ales la șopârlele de dimensiuni mici	Acarieni. Animalul se spală a doua zi, mediul se tratează cu acaricid
Oxfendazol	66 mg/kg PO, repetare la 14-28 zile	Majoritatea speciilor	Nematode
Paromomicin	35-100 mg/kg PO la 24h, până la 28 de zile	Majoritatea speciilor	Amoebae
	100 mg/kg PO la 24h timp de 7 zile, apoi de 2 ori pe săptămână timp de 3 luni	Șerpi	Criptosporidioză, reduce semnele clinice și eliminarea de oocite, nu elimină parazitul
	300-360 mg/kg PO la 48h timp de 14 zile	Șopârle	Criptosporidioză
	300-800 mg/kg PO la 24h	Gecko	Criptosporidioză, reduce semnele clinice, nu elimină parazitul
Permetrin	Tratarea mediului	Șopârle, șerpi	Acarieni
	Topic	Țestoase de uscat	Căpușe
Piperazină	40-60 mg/kg PO repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	Ascarizi
	100-200 mg/kg PO	Crocodilieni	--
Ponazuril	30 mg/kg PO la 48h 2 tratamente	Agame	Coccidioză
Praziquantel	8 mg/kg PO, SC, IM repetare in 14 zile	Majoritatea speciilor	Cestode, trematode
	5-10 mg/kg PO la 14 zile	Cameleoni	Trematodele pot rămâne netratate dacă nu cauzează probleme
	25-50 mg/kg PO la 3h, 3 tratamente	Țestoase de mare	Spirorchidiază
Pirantel pamoat	5 mg/kg PO, repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	Nematode
	25 mg/kg PO la 24h, 3 zile; repetare în 3 săptămâni	Majoritatea speciilor	Ascarizi, nematode
Piretrin spray 0.09%	Topic la 7 zile, 2-3 tratamente	Majoritatea speciilor	Spray pe bază de apă, destinat câștelor sau pisicilor, se aplică cu o cârpă, se poate utiliza și în terariu, se spală după 30 min.
Quinacrină	19-100 mg/kg PO la 48h, timp de 14-21 de zile	Majoritatea speciilor	Paraziți sanguini
Quinină sulfat	75 mg/kg PO la 48h, timp de 14-28 de zile	Majoritatea speciilor	Paraziți sanguini, toxic la peste 100 mg/kg la 24h. Ineficient față de formele libere

Resmetrin spray sau șapon	Topic, repetare la peste 10 zile	Majoritatea speciilor	Acarieni, piretroid – mai sigur ca piretrinele
Spiramicin	160 mg/kg PO la 24h timp de 10 zile, apoi de 2 ori pe săptămână pt 3 luni	Șerpi	Criptosporidioză, reduce semnele clinice, nu elimină parazitul
Sulfadiazină, sulfamerazină	Majoritatea speciilor. Coccidioză, NU în caz de deshidratare, calculi urinari sau boli renale		
	75 mg/kg PO, apoi 45 mg/kg la 24h timp de 5 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
	25 mg/kg PO la 24h timp de 21 de zile	Șerpi, șopârle	Coccidioză
Sulfadimetoxină	50 mg/kg PO la 24h timp de 3-5 zile, apoi la 48h	Majoritatea speciilor	Coccidioză, asigurare hidratare și funcție renală
	90 mg/kg PO, IM, IV, apoi 45 mg/kg la 24h - 5-7 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
Sulfadimidină sol. 33%	0.3-0.6 ml/kg PO la 24h timp de 10 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
Sulfametazină	25 mg/kg PO, IM la 24h timp 21 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
	50 mg/kg PO la 24h timp de 3 zile, pauză 3 zile, apoi tratament 3 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
	75 mg/kg PO, IM, IV, apoi 40 mg/kg la 24h, timp de 5-7 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză, asigurare hidratare și funcție renală
Sulfametoxidiazină	80 mg/kg SC, IM, apoi 40 mg/kg la 24h	Majoritatea speciilor	Coccidioză, asigurare hidratare și funcție renală
Sulfaquinoxalină	75 mg/kg PO, apoi 40 mg/kg la 24h, timp de 5-7 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
Tiabendazol	50-100 mg/kg PO, repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	Nematode
Toltrazuril 5%	5-15 mg/kg la 24h - 3 zile	Agame	Coccidioză
	15 mg/kg la 48h timp de 10 zile; pauză 2 săptămâni; repetare la 48h - 10 zile	Țestoase de uscat	Coccidioză intra-nucleară
Trimetoprim / sulfamid	Majoritatea speciilor Coccidioză. Nu în deshidratare sau disfuncțiile renale		
	30 mg/kg PO la 24h timp de 2 zile, apoi la 48h - 21 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
	30 mg/kg IM la 24h timp de 2 zile, apoi 15 mg/kg IM la 48h - 10-28 zile	Majoritatea speciilor	Coccidioză
	30 mg/kg PO la 24h timp de 14 zile, apoi 1-3 ori / săpt., timp de 3-6 luni	Majoritatea speciilor	Criptosporidioză, reduce eliminarea ouălor dar nu elimină parazitul
Substanțe tranchilizante / anestezice			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Acepromazină	0.05-0.25 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Poate fi utilizat ca preanestezic la ketamină
	0.1-0.5 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Preanestezic, se reduce cu 50% dacă se utilizează cu barbiturice
Alfaxalon	6-9 mg/kg IV,	Majoritatea speciilor /	Relaxant muscular, a nu se

	9-15 mg/kg IM		utiliza înainte de 10 zile de la tratament cu DMSO
	6-15 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	--
	9 mg/kg IV	Șerpi, șopârle	Inducție. NU are efect la Skinksul cu limbă albastră
	15 mg/kg IM	Șopârle, chelonieni	Inducție 35-40 min; durată 15-35 min
Atipamezol	Administrare SC, IV, IP același volum ca la medetomidină sau dexmedetomidină	Majoritatea speciilor	Determină hipotensiune severă la <i>Gopherus polyphemus</i> adm. IV
	0.2-0.5 mg/kg IM	Chelonieni	5-10 min înainte de terminarea operației de reparare a carapacei
	0.5-0.75 mg/kg IM	Chelonieni	--
Atropină	0.01-0.04 mg/kg SC, IM, IV.	Majoritatea speciilor	Preanestezic, bradicardie, rar indicat. În general utilizat în caz de bradicardie profundă sau prelungită. Nu are efect la iguana verde la această doză
	0.5 mg/kg IM, IV, IT.	Majoritatea speciilor	Bradycardie, scade secrețiile, resuscitare
Butorfanol	Se utilizează în combinație cu alte anestezice		
	0.4-1 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Analgezie, sedare, preanestezie
	0.5-2 mg/kg IM 0.2-0.5 mg/kg IV	Majoritatea speciilor	Preanestezie
	1-2 mg/kg IM	Șerpi	Analgezie
	0.05 mg/kg IM la 24h, 2-3 zile	Șopârle (iguane)	Analgezie
	1-1.5 mg/kg SC, IM	Șopârle	Adm. 30 min înainte de isofluran – inducție mai scurtă
	0.2 mg/kg IM	Chelonieni	Tranchilizare
Butorfanol (B) / Medetomidină (M)	(B) 0.4 mg/kg (M) 0.08 mg/kg IM	<i>Varanus prasinus</i>	Sedare
Butorfanol (B) / Midazolam (M)	(B) 0.4 mg/kg (M) 2 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Preanestezic, 20 min înainte de inducție
Clorpromazină	0.1-0.5 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Preanestezic
	10 mg/kg IM	Chelonieni	Preanestezic
Dexmedetomidină	Alfa 2 agonist, înlocuitor de medetomidină		
Diazepam	Relaxare musculară, adm. 20 min înainte de anestezie, interacționează cu ivermectina		
	0.5 mg/kg IM, IV	Toate speciile	Convulsii
	2.5 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	Convulsii
	0.2-0.8 mg/kg IM	Șerpi	În combinație cu ketamina pt anestezie cu relaxare musculară
	0.2-2 mg/kg IM, IV	Șerpi, șopârle	--
	2.5 mg/kg PO	Iguane	Reduce anxietatea
	0.2-1 mg/kg IM	Chelonieni	+ Ketamină pt anestezie și relaxare musculară
Disoprofol	5-15 mg/kg IV	Toate speciile	Anestezie, caracteristici similare propofolului
Doxapram	5 mg/kg IM, IV la 10min	Majoritatea speciilor	Stimulant respirator, reduce timpul se recuperare
	4-12 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	Stimulant respirator
	20 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	Stimulant respirator
Epinefrină 1:1000	0.5-1 mg/kg IV, IT	Majoritatea speciilor	Resuscitare, stop cardiac

Etorfină	0.3-0.5 mg/kg IM	Crocodilieni, chelonieni	Narcotic foarte potent. Adecvat pt imobilizare și proceduri minore
Flumazenil	Toate speciile. Inversarea efectului benzodiazepinelor		
	1 mg / 20 mg zolazepam IM, IV	Crocodilieni, chelonieni	Inversarea efectului zolazepamului
Gallamin	0.5-2 mg/kg IM	Crocodilieni. NU este sigur la aligatori	Paralizie flască, fără analgezie. Animalele mai mari necesită doză mai mică. Efectul se inversează cu neostigmină.
Glicopirolat	0.01 mg/kg SC, IM, IV	Majoritatea speciilor	Preanestezic, pentru excesul de mucus oral sau respirator, în caz de bradicardie profundă
Haloperidol	0.5-10 mg/kg IM la 7-14 zile	Boide	Managementul agresivității
Isofluran	3-5% inducție 1-3% menținere	Majoritatea speciilor	Anestezic inhalator, inducție 6-20 min, revenire 30-60 min
	5% în cameră la 5l O ₂ / min	Iguana verde	15-35 min până la pierderea reflexului de refulare
Ketamină	În combinație, la doze mari timp de revenire lung, reptilele mari doze mai mici. Șerpii pot rămâne permanent agresivi		
	10 mg/kg SC, IM la 30min	Majoritatea speciilor	Menținerea anesteziei, recuperare 3-4h
	20-60 mg/kg IM, 5-15 mg/kg IV	Majoritatea speciilor	Relaxare musculară cu madazolam, diazepam
	22-44 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Sedare
	55-88 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Anestezie chirurgicală, inducție 10-30 min, recuperare 24-96h
	10-20 mg/kg IM	Șerpi, chelonieni	Sedare
	20-30 mg/kg IM	Iguane	Facilitează intubare endotraheală, preanestezic, doză mai mică ca restul reptilelor
	30-50 mg/kg SC, IM	Șopârle	Sedare, rezultate variabile
	20-60 mg/kg IM	Chelonieni	Sedare, inducție 30 min, recuperare peste 24h, periculos la animalele deshidratate sau debile
	25 mg/kg IM, IV	Țestoasele de mare	Sedare, timpul de recuperare poate fi foarte lung și imprevizibil
	20-40 mg/kg (sedare) 40-80 mg/kg (anestezie) SC, IM,	Crocodilieni	Inducție 30-60 min, recuperare ore până la zile
	Ketamină (K) / Butorfanol (B)	Doze (K) + (B) sub 1.5 mg/kg IM	Șerpi
(K) 10-30 mg/kg + (B) 0.5-1.5 mg/kg IM		Chelonieni	Proceduri chirurgicale minore
Ketamină (K) / Diazepam (D)	Doze (K) + (D) 0.2-0.8 mg/kg IM	Șerpi	Anestezie + relaxare musculară
	(K) 60-80 mg/kg + (D) 0.2-1 mg/kg IM	Chelonieni	Anestezie + relaxare musculară
Ketamină (K) / Midazolam (M)	(K) 20-40 mg/kg + (M) sub 2 mg/kg IM	Chelonieni	Sedare, relaxare musculară
	(K) 60-80 mg/kg + (M) sub 2 mg/kg IM	Chelonieni	Anestezie, relaxare musculară
Ketamină (K) /	(K) 25-30 mg/kg IM + (P)	Chelonieni	Adm. propofol la 70-80 min,

Propofol (P)	7 mg/kg IV		după ketamină
Lidocaină 0.5-2%	Local sau topic	Majoritatea speciilor	Analgezie locală
Metohexital	5-20 mg/kg SC, IV	Majoritatea speciilor	Inducție 5-30 min, recuperare 1-5h, conc. 0.125-0.5%, la tineret se scade doza cu 20-30%
	9-10 mg/kg SC	Colubride	Inducție peste 20 min, recuperare 2-5h, ajustarea dozei la șerpii obezi
Midazolam	2 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Pre-anestezic
	0.5-2 mg/kg	Șopârle	--
	1.5 mg/kg IM	Țestoase de apă	Sedare, instalare 5 min, durata 80 min, recuperare 40 min, variabilitate funcție de individ
Naloxon	4 mg/kg IM	<i>Varanus prasinus</i>	Inversarea efectului butorfanolului
Neostigmină	0.03-0.25 mg/kg IM 0.063 mg/kg IV	Crocodilieni	Inversarea efectului gallaminului, poate cauza emeză și lacrimație, dietă 24-48h
Pentobarbital	15-30 mg/kg ICe	Șerpi NU la Șopârle	Inducție 30-60 min, durata peste 2h, timp de recuperare variabil
	10-18 mg/kg ICe	Chelonieni	--
	7.5-15 mg/kg ICe, 8 mg/kg IM	Crocodilieni	--
Propofol	0.3-0.5 mg/kg/min IV, IO PRC 0.5-1 mg/kg IV, IO în bolus periodic	Majoritatea speciilor	Menținerea anesteziei, suport respirator și termal
	5-10 mg/kg IV, IC	Șerpi	--
	3-5 mg/kg IV, IO	Șopârle (Iguane)	Intubare, și proceduri de diagnostic minore
	5-10 mg/kg IV, IO	Iguane	Doze mai mari sunt recomandate pt inducție, proceduri de scurtă durată sau intubare
	10 mg/kg IV, IO	Șopârle, șerpi	0.25 mg/kg/min pt menținere
	2 mg/kg IV	Țestoase de uscat uriașe	--
	3-5 mg/kg IV (sinusul supravertebral)	Chelonieni	Sedare
	10 mg/kg IV (sinusul supravertebral)	<i>Trachemys scripta elegans</i>	Anestezie de 40-85 min
	12-15 mg/kg IV 10-15 mg/kg IV	Chelonieni Crocodilieni	Anestezie Durata 0.5-1.5h, menținere cu anestezie inhalatorie
Sevofluran	Până la efect	Majoritatea speciilor	Anestezie, inducție și recuperare rapidă
Tiopental	19-31 mg/kg IV	Țestoase de mare	Anestezie, inducție 5-10 min, recuperare sub 6h
Tiletamin / Zolazepam	Sedare, anestezie. Poate da depresie respiratorie severă. Poate avea timp de recuperare lung. La animalele mai grele se preferă dozele mai mici		
	4-5 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Sedare. Inducție 9-15 min, recuperare 1-12h. Pt. proceduri non-invazive
	5-10 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	--
	3 mg/kg IM	Șerpi	Ușurează manipularea și

			intubarea șerpilor de talie mare
	3-5 mg/kg IM	Șerpi, șopârle	Sedare
	3.5-14 mg/kg IM (4-8 mg/kg în general)	Chelonieni	Sedare, inducție în 8-20 min., nu produce anestezie satisfăcătoare nici la doze mari (88 mg/kg)
	5-10 mg/kg IM, IV	Țestoase de uscat de dimensiuni mari	Facilitarea intubației
	1-2 mg/kg IM	Crocodilieni	Recuperare în câteva ore
	2-10 mg/kg IM	Crocodilieni mari	Intubare
Xilazină	Efecte variabile, reversibile cu yohimbina, preanestezic pt. ketamina		
	0.1-1.25 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	--
	0.1-1 mg/kg IM	Crocodilieni	Reversibil cu atipamezol (mai bun ca yohimbina)
	1-2 mg/kg IM	Crocodilul de Nil	--
Yohimbina	Anulează efectele xilazinei, este indicat rar		
Substanțe cu efect analgezic			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Bupivacaină	1-2 mg/kg local la 4-12h	Majoritatea speciilor	Anestezie locală, 4 mg/kg doză maximă
Buprenorfină	0.005-0.02 mg/kg IM la 24-48h	Majoritatea speciilor	Analgezie
Carprofen	1-4 mg/kg PO, SC, IM, IV la 24h, jumătate de doză la 24-72h	Majoritatea speciilor	Analgezie, AINS
Etodolac	5 mg/kg PO la 72h, 30 de zile	Dragonul de Komodo	--
Fentanyl	Patch de 2.5 mcg/h, în regiunea lombară	Skinks	Temperatura ambientului afectează absorbția
Flunixin meglumine	0.1-0.5 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	AINS, analgezie, max. 3 zile
	1-2 mg/kg IM la 24h 2 tratamente	Șopârle	AINS, analgezie postoperatorie
	0.5-2 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	AINS, analgezie
Ketoprofen	2 mg/kg SC, IM la 24h	Majoritatea speciilor	AINS. La iguana verde IM, IV la 24h la această doză poate fi prea frecventă
Lidocaină 0.5-2%	2-5 mg/kg local	Majoritatea speciilor	10 mg/kg doză max.
Meloxicam	0.1-0.5 mg/kg PO, SC la 24-48h	Majoritatea speciilor	--
	0.2 mg/kg PO, IV la 24h	Iguana verde	--
	0.5 mg/kg PO, IM 0.22 mg/kg IV	<i>Trachemys scripta elegans</i>	Se absoarbe mai bine IM vs. PO
	0.1-0.4 mg/kg PO, IM la 24-72h, 4-10 zile	Chelonieni	Analgezie
Meperidină	5-10 mg/kg IM la 12-24h	Majoritatea speciilor	Analgezie. La șerpi nu are efect/
	2-4 mg/kg ICe la 6-8h	Șopârle	--
	2-4 mg/kg ICe	Crocodil de Nil	Analgezie
Morfină	La șarpele de porumb nu s-a găsit o doză care să dea efect		
	1.5-6.5 mg/kg IM	<i>Trachemys scripta elegans</i> crocodilii, șopârle Anolis	Poate da depresie respiratorie de durată lungă
	0.5-4 mg/kg ICe	Crocodilieni	Analgezie
Oximorfonă	0.025-0.1 mg/kg IV	Unele specii	Analgezie, nu se adm. în caz de boli hepatice, renale. Nu are
	0.05-0.2 mg/kg SC, IM la		

	12-48h		efect la șerpi
Pentazocin	2-5 mg/kg IM la 6-24h	Majoritatea speciilor	Anlagezie P
Prednisolon	2-5 mg/kg PO, IM	Majoritatea speciilor	Analgezie, durere cronică
Tramadol	11 mg/kg PO	Agame cu barbă	
	5-10 mg/kg PO, la 5 zile	<i>Trachemys scripta elegans</i>	Analgezie
Hormoni și steroizi			
Substanța activă	Doza	Specie	Recomandări
Arginin-vasotocin	0.01-1 μg/kg IV, ICe la 12-24h	Majoritatea speciilor	Disocii, adm. la 30-60 min după Ca lactat/ Ca glicerofosfat. Mai eficient la reptile decât ocitocina
Calcitonina	1.5 UI/kg SC la 8h, 14-21 zile 50 UI/kg IM, repetare în 14 zile	Majoritatea speciilor	Hiperparatiroidism secundar nutrițional. Adm. după suplimentare cu Ca. NU în caz de hipocalcemie
	50 U/kg la 7 zile, 2-3 doze	Iguana verde	NU în caz de hipocalcemie
Dexametazonă	0.6-1.25 mg/kg IM, IV	Majoritatea speciilor	Șoc
	2-4 mg/kg IM, IV la 24h, 3 zile	Majoritatea speciilor	Afecțiuni respiratorii inflamatorii
	0.3-1.5 mg/kg IM, IV, IO	Chelonieni	Hipertermie
Insulină	1-5 U/kg IM, ICe la 24-72h	Șerpi, chelonieni	Dozele se ajustează în funcție de răspunsul terapeutic. La adm ICe efectul se instalează în 24-48h
	5-10 U/kg IM, ICe la 24-72h	Șopârle, crocodilieni	--
Leuprolide acetat 1.875 mg/ml	0.4 mg/kg IM	Iguane	Nu suprimă nivelul de testosteron la masculi
Levotiroxină	0.02 mg/kg PO la 48h	Țestoase de uscat	Hipotiroidism, stimulează hrănirea la țestoasele
	0.025 mg/kg la 24h dimineața	Țestoase de uscat	Monitorizarea nivelului de T ₄
Metilprednisolon	1 mg/kg IV la 24h	Chelonieni	În toxicitate cu ivermectină
Nandrolon	0.5-5 mg/kg IM la 7-28 zile	Majoritatea speciilor	Lipidoză hepatică
	1 mg/kg IM la 7-28 zile	Șopârle	Steroid anabolic, reduce catabolismul proteinelor. Poate stimula eritropoeza
Oxitocină	Distocie, rezultate variabile. Funcționează bine la chelonieni, mai puțin la șerpi și șopârle. În general se adm. la 1h după Ca. Utilizarea dozelor multiplă cu precauție		
	1-10 U/kg IM	Majoritatea speciilor	Se poate repeta de 3 ori la intervale de 9 min. cu doze crescânde
	2 U/kg IM la 4-6h, 1-3 tratamente	Majoritatea speciilor	--
	1-5 U/kg IM, repetare la 1h	Șopârle	Alternativ, 5U/kg lent IV sau IO timp de 4-8h
	1-2, 2-20, sau 10-20 U/kg IM	Chelonieni	--
	1-20 U/kg IM la 90min 3 adm. dozaj crescând 50-100% prima doză 1-12 h mai târziu sau perfuzie IO	Chelonieni	--
Prednisolon	2-5 mg/kg PO, IM	Majoritatea speciilor	Analgezie, durere cronică
	0.5 mg/kg la 24h, 14 zile,	Șopârle	Anemie hemolitică autoimună

	apoi la 48h (până hematocritul este stabil)		
Prednisolon Na succinat	5-10 mg/kg IM, IV, IO	Majoritatea speciilor	Șoc, edem cerebral de la hipertermie, poate reduce nefrocalcinoza
Prednison	0.5-1 mg/kg PO, SC, IM, IV	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, boală mieloproliferativă
	0.8 mg/kg la 48h	Majoritatea speciilor	Leucemie cu limfocite T, se poate combina cu clormabucilul, necesită monitorizarea acidului uric
Stanozolol	5 mg/kg IM la 7zile	Majoritatea speciilor	Steroid anabolic. Managementul bolilor catabolice
Suport mineral, nutrițional și reechilibrare hidrică			
Substanța activă	Doză	Specie	Recomandări
Calciu	PO	Majoritatea speciilor	--
Carbonat de calciu	PO	Omnivore, ierbivore, insectivore	Supliment alimentar
Calciu gubionat	10 mg/kg PO la 12-24h	Toate speciile	Hiperparatiroidism secundar nutrițional
	360 mg/kg PO la 12-24h	Majoritatea speciilor	Hiperparatiroidism secundar nutrițional, hipocalcemie, distocie. Expunere UVB
Calciu gluconat	100 mg/kg SC, IM, ICe la 6-24h	Majoritatea speciilor	Hipocalcemie, tremor hipocalcemic, convulsii, distocie, paralizia flască la șopârle
Calciu gluconat / borogluconat	10-50 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Hipocalcemie, distocie hipocalcemică
Calciu glicerofosfat / Calciu lactat	1-5 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Hipocalcemie, distocie hipocalcemică
	10 mg/kg SC, IM, ICe la 24h, 1-7 zile	Șopârle	Hipocalcemie
Dextroză sol. 2.5-5%	PO, SC, IV, IO, ICe	Toate speciile	Hiperkalemie, se poate amesteca cu sol. electroliti
	Calcularea deficitului de apă, IV, IO	Majoritatea speciilor	Pt rehidratare intracelulară, când Na plamatic e peste 160 mEq/l, în intoxicația acută cu Na
Sol. de electroliti	Adăpare voluntară, îmbăieri	Toate speciile	Tratamentul timpuriu al anorexiei, diluat cu apă 1:1
	10-20 mL/kg prin gavage sau tub la 24h	Toate speciile	Rehidratare, nutriție suplimentară
Hidroxietil amidon	3-5 mL/kg lent IV sau bolus IO	Toate speciile	Hipoalbuminemie, hipovolemie, permeabilitate capilară crescută, utilizat cu cristaloid (reduce vol. Lor cu 40-60%)
Iod	2-4 mg/kg PO la 24h 14-21 zile, apoi la 7zile	Specii ierbivore	Deficit de iod
Fier dextran	12 mg/kg IM 1-2 ori pe săptămână, 45 zile	Crocodilieni	Deficiență de fier, anemie
Ringer lactat sol.	15-40 ml/kg SC, IV, IO	Țestoase de uscat	După încălzirea animalului, NU în caz de insuficiență hepatică
½ Ringer lactat + dextroză 2.5%	SC, IV, IO, ICe,	Toate speciile	Lichid de susținere, după refacerea pierderilor
Metronidazol	12.5-50 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Stimulează apetitul

	50-100 mg/kg PO	Cameleoni	Stimulează apetitul
Sol. perfuzabile cristaloide	10-30 ml/kg la 24h divizat în 2-3 bolus la câteva ore	Toate speciile	Regurgitare, diaree severă
	15-25 ml/kg/zi PO, SC, IV, IO, ICe	Toate speciile	Rehidratare, încălzit la 29°C
Ringer sol.	10-20 ml/kg la 24h	Toate speciile	Deshidratare hipertonică, prevenire nefrotoxicitate-aminoglicozide
Seleniu	0.028 mg/kg IM	Șopârle	Carență, miopatie
Clorură de sodiu 0.45%	PO, SC, IV, IO, ICe	Toate speciile	Deshidratare hipertonică, corectarea deficitului în 3 zile
Clorură de sodiu 0.9%	SC, IV, IO, ICe	Toate speciile	Hiperkalemie, hipercalcemie, alcaloză metabolică hipocloremică, se poate combina cu alte cristaloide
Vitamina A	Supradoza poate cauza năpârlire intermitentă; risc mai mare la formulările parenterale apoase		
	1000-5000 U/kg IM la 7-10 zile, 4 adm.	Majoritatea speciilor	Hipovitaminoză A
	2000 U/kg PO, SC, IM la 7-14 zile, 2-4 adm.	Majoritatea speciilor	Hipovitaminoză A
	2000 U/30 g GV PO, repetare la 7 zile	Cameleoni	Edem palpebral, boli respiratorii, dysecdysis
	200-300 U/kg SC, IM	Țestoase	Hipovitaminoză A
Vitaminele A,D3,E	0.15 ml/kg IM, repetare în 21 zile	Majoritatea speciilor	Hipovitaminoză
	0.3 ml/kg PO, apoi 0.06 ml/kg la 7 zile 3-4 adm.	<i>Terrapene spp.</i>	Hipovitaminoză, îmbunătățește absorbția Ca
Vitamina B complex	0.3 ml/kg SC, IM la 24h	Majoritatea speciilor	Anorexie, hipovitaminoză B
	25 mg tiamine/kg PO la 24h, 3-7 zile	Majoritatea speciilor	Stimulează apetitul, hipovitaminoză B
Vitamina B₁ - tiamina	50-100 mg/kg PO, SC, IM la 24h	Reptile consumatoare de pești	Deficiență de tiamină, din cauza peștelui decongelat
	30 g/kg pește PO	Crocodilieni	Tratament sau prevenție
Vitamina B₁₂ - ciancobalamina	0.05 mg/kg SC, IM	Șerpi, șopârle	Stimulează apetitul
Vitamina C	10-20 mg/kg SC, IM la 24h	Toate speciile	Hipovitaminoză C, stomatită, năpârlire anormală la șerpi, suport terapeutic în infecții bacteriene
Vitamina D₃	Hiperparatiroidism secundar nutrițional, hipocalcemie. Deficiența sau excesul poate da calcificarea în țesuturile moi.		
	1000 U/kg IM, repetare la 1 săptămână	Majoritatea speciilor	Deficiență, se utilizează împreună cu calciu gluconat sau carbonat adm. oral + raze UVB
	200 U/kg PO, IM la 7 zile	Șopârle	PO este mai sigur ca IM, dar absorbția este slabă la unele specii
	400 U/kg IM la 7 zile 3 tratamente	Iguana verde	Hiperparatiroidism secundar nutrițional, după ce e normocalcemic + calcitonină. Se suplimentează cu calciu oral
Vitamina E/seleniu	1 U vit. E/kg IM	Reptile consumatoare de pește	Hipovitaminoză E, miopatie, anorexie, noduli SC umflați
	50 U vit. E/kg + 0.025	Șopârle	Hipovitaminoză

	mg Se/kg IM		
Vitamina K₁	0.25-0.5 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Hipovitaminoză K, coagulopatie
Alți farmaci utilizați în tratamentul reptilelor			
Substanța activă	Doza	Specia	Recomandări
Alopurinol	Precauție când se adm. cu acidifianți de urină sau medicație uricosurică (probenecid)		
	10-20 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	Gută, scade producția de acid uric, terapie pe termen lung, țestoasele de uscat răspund mai bine la tratament
	25 mg/kg PO la 24h	Iguana verde	--
	50 mg/kg PO la 24h, 30 zile, apoi la 72h	Chelonieni	Hiperuricemie
Hidroxid de aluminiu	100 mg/kg PO la 12-24h	Majoritatea speciilor	Hiperfosfatemie asociată cu boli renale, scade absorbția intestinală a K. Precauție la pacienții cu obstrucție gastrică.
Amidotrizoat	7.5 ml/kg PO	Țestoase de uscat	Agent de contrast gastro-intestinal, adm. prin gavaj
Aminofilin	2-4 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Bronhodilatator
Atropină	0.01-0.04 mg/kg IM, IV la 8-24h	Majoritatea speciilor	Scade secreția de mucus apărută în exces în caz de stomatite infecțioase
	0.1-0.2 mg/kg IM	Majoritatea speciilor	Toxicitate cu organofosforice
	0.2 mg/kg SC, IM	Majoritatea speciilor	Stres respirator asociat cu secreții în exces
Bariu sulfat	5-20 ml/kg PO	Majoritatea speciilor	Substanță de contrast gastrointestinală
Calciu EDTA	10-40 mg/kg IM la 12h	Majoritatea speciilor	Chelatarea metalelor grele. Trebuie asigurată hidratarea
Carboplatin	2.5-5 mg/kg IV, intracardiac	Majoritatea speciilor	Carcinom, osteosarcom, mezoteliom, carcinomatoză
Clorambucil	0.1-0.2 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mieloproliferative
Cimetidină	4 mg/kg PO, IM la 8-12h	Majoritatea speciilor	Ulcer gastric și duodenal, esofagită, reflux gastroesofageal, în insuficiență renală crește secreția de K
Cisaprid	0.5-2 mg/kg PO la 24h	Majoritatea speciilor	Modifică motilitatea, stază gastrointestinală
Cisplatin	0.5-1 mg/kg IV (hidratare), IC, intralezional (ulei)	Majoritatea speciilor	Carcinom, osteosarcom, sarcom infiltrat, mesoteliom, carcinomatoză
Ciclofosamidă	10 mg/kg SC, IM, IV, IC	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mieloproliferative
Diocil Na sulfosuccinat	1-5 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Contipație, diluție 1:20
Doxorubicina	1 mg/kg IV la 7 zile 2 tratamente, apoi la 14 zile 2 tratamente, apoi la 21 de zile 2 tratamente	Șerpi	Chemoterapie pt sarcom, limfom, carcinom. Durata tratamentului variabilă
Furosemid	2-5 mg/kg PO, IM, IV la 12-24h	Majoritatea speciilor	Diuretic pt edem și congestie pulmonară
Hidroclorotiazidă	1 mg/kg la 24-72h	Șopârle	Diureză
Lactuloză	0.5 mL/kg PO la 24h	Șopârle, chelonieni	Lipidoză hepatică
L-asparaginază	400 U/kg SC, IM, IC	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mieloproliferative
Melfalan	0.05-0.1 mg/kg PO	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mio-

			proliferative
Metimazol	2 mg/kg la 24h, 30 zile	Șerpi	Năpârlire excesivă din cauza hipertiroidismului, efecte limitate
Metotrexat	0.25 mg/kg PO, SC, IV	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mieloproliferative
Metoclopramid	0.06 mg/kg PO la 24h, 7 zile	Majoritatea speciilor	Stimulează motilitatea gastrică
	1-10 mg/kg PO la 24h	Țestoase de uscat	Stimulează motilitatea gastrică
Silybum marianum	4-15 mg/kg PO la 8-12h	Șopârle, chelonieni	Hepatoprotector
Pentobarbital	60-100 mg/kg IV, ICe		Eutanasiere
Pimobendan	0.2 mg/kg PO la 24h	Șopârle	--
Clorură de K	2 mEq/kg IV, ICe	Majoritatea speciilor	Eutanasiere, cardioplegic
Probenecid	250 mg/kg PO la 12h	Majoritatea speciilor	Gută, crește excreția acidului uric
S-adenozilmetionină	30 mg/kg PO la 24h	<i>Varanus exanthematicus</i>	Boli hepatice
Bicarbonat de Na	0.5-1 mg/kg IV	Majoritatea speciilor	Acidoză hipoxică post-anestezie
Sucralfat	500-1000 mg/kg PO la 6-8h	Majoritatea speciilor	Ulcere orale, esofagiene, gastrice, duodenale
Tamoxifen implant 60 zile	Implant de 5 mg ICe	Gecko leopard	Inhibarea dezvoltării foliculare pt 60 zile dacă se folosește înainte de vitelogeneză
Vincristină	0.025 mg/kg IV	Majoritatea speciilor	Linfom, leucemie, tumori mieloproliferative

Abrevieri utilizate

Adm. - administrare

ATB - antibiotic

IC – intracardiac

ICe – intracelomic

IM – intramuscular

IO – intraosos

IT – intratraheal

IV – intravenos

PO – per os

PRC – perfuzie cu rata constantă

SC - subcutanat

U – unități

Bibliografie

- 1. Carpenter J.W., Marion C.J. (2013)** – Exotic Animal Formulary, Fourth Edition, Saunders – Elsevier, USA
- 2. Cristina R.T. (2004)** – Ghid de dozaj și teste de farmacologie veterinară. Ed. 2. Ed Brumar Timișoara.
- 3. Kocsis R., Cristina R.T. (2018)** - Despre reptile – Un mic ghid pentru pasionați. Ed Waldpress Timisoara,
- 4. Mader D.R., Divers S.J. (2014)** - Current Therapy In Reptile Medicine & Surgery, Saunders – Elsevier, USA
- 5. Plumb D.C. (2008)** – Plumb's Veterinary Drug Handbook, Sixth Edition, Blackwell Publishing